

baar te zijn. Afwachten en tijd nemen kan zelfs voordeel opleveren. Omdat de uitspraak van de Hoge Raad langer op zich

heeft laten wachten dan redelijk, werd de boete voor Kuiken met 2.500 euro verlaagd. ■

Centrale bank laat goud blinken

De geldmachines in de Verenigde Staten kunnen weer afremmen tot normale snelheid. Niet langer hoeven extra dollarbiljetten te worden bijgedrukt. De tweede miljardeninjectie van de Amerikaanse centrale bank is officieel afgelopen. Fed-baas Ben Bernanke

centrale bank die weer drukken door opnieuw zelf staatsleningen op te kopen. Stiekem toch weer een nieuwe ronde geld bijdrukken.

Nu bedrijven zijn begonnen met het doorberekenen van de eerder gestegen grondstofprijzen, is het echter oppas-

heeft voornamelijk geen plannen gemaakt voor een derde stimuleringsronde. De miljarden van de Fed werden vooral gebruikt om Amerikaanse staatsobligaties op te kopen en zo de rente laag te houden.

Vraag is wie (staats)leningen gaat opkopen nu de Fed daarmee gestopt is. De rentevergoeding op de staatsleningen is dermate laag dat het een weinig aantrekkelijke investering lijkt. Vermaard obligatiebelegger **BILL GROSS** heeft daar zo zijn gedachten over. Hij denkt dat de rente moet stijgen om obligaties weer aantrekkelijk te maken. Maar hij vermoedt dat centrale bankiers binnenkort besluiten om een maximumrente in te stellen. Als de kapitaalmarktrente boven een bepaald niveau komt, zal de

sen geblazen voor de centrale bank. De inflatie is al boven haar doelstelling uitgekomen. Een derde ronde van monetaire verruiming zou de prijzen van grondstoffen een nieuwe impuls kunnen geven. Duurdere grondstoffen betekenen hogere prijzen en dus nog meer inflatie.

Steeds meer Amerikanen vluchten dan ook uit dollars in goud. Dat is voor de centrale bank een stuk moeilijker 'bij te drukken'. Niet voor niets is sinds de eerste stimuleringsmaatregelen van de Amerikaanse centrale bank de goudprijs al met ruim 80 procent gestegen. De echte Amerikaan blijft trots op zijn dollar, maar in tijden van onzekerheid blijkt er toch nog iets van een goudzoeker in hem te zitten. ■

Pensioen: zelf doen!

Jan Maarten Slagter
Directeur VEB

Het heeft iets Dickensiaans, de pensioendatum in het pensioenoverzicht. Als de Geest van toekomstig Kerstmis duikt hij ieder jaar weer op. De confrontatie met de toekomst leidt steeds tot een moment van contemplatie: wie, wat en waar ben ik tegen die tijd? Het is dus wennen dat 9 augustus 2034 – de dag dat ik 65 word – niet langer die functie heeft, maar dat ik mijn jaarlijkse moment van diepzinnigheid aan 9 augustus 2036 moet koppelen.

De verschuiving van de pensioenleeftijd in twee stappen naar 67 jaar is een van de aspecten van het pensioenakkoord waar Nederland zich deze zomer druk over maakt: debatten in de Tweede Kamer, referenda van de vakbonden, opgewonden stukken in de krant. Dat op zich is winst: wie had gedacht dat we ooit zestien miljoen pensioenskundigen zouden hebben?

Het akkoord biedt een aantal aanpassingen die het systeem betaalbaar maken: de koppeling van de pensioenleeftijd aan de stijging van de levensverwachting, het loslaten van de 'garantie' op een bepaald nominaal pensioenniveau ten faveure van een ambitie om een met de welvaart meegroeïend reëel niveau te behalen. Daarmee wordt zowel recht gedaan aan de ontwikkeling van de medische wetenschap als aan de realiteit van de markten. Rendement en zekerheid gaan nu eenmaal niet samen.

Aardig is in dit verband de grafiek in de toelichting bij het akkoord, waarin de vermogensontwikkeling van de Nederlandse pensioenfondsen wordt vergeleken met de situatie waarin zij vanaf 1980 niet (ook) in aandelen waren gaan beleggen. Ondanks een aantal stevige beursdips winnen de bestaande portefeuilles het zeer ruim van de hypothetische vastrentende portefeuilles: met maar liefst een dikke 100 miljard euro ('so much' voor 'casinopensioen').

De adder onder het gras – zeker voor mijn generatie en iedereen die jonger is – is de rekenrente, de sleutel waarmee de huidige waarde van de toekomstige verplichtingen wordt vastgesteld. Het akkoord biedt pensioenfondsen de mogelijkheid deze aan te passen aan hun verwachte beleggingsopbrengsten (nu is de rekenrente gekoppeld aan de rente op Nederlandse staatsobligaties). Volgens critici leidt dit ertoe dat fondsen zich rijk zullen rekenen, de uitkeringen zullen indexeren wanneer daar eigenlijk geen geld voor is en zo de fondsen zullen uithollen – en wij van Generaties X, Y en Z grijpen naast de pot.

Dat is terechte kritiek, maar het probleem lijkt me oplosbaar: voorwaarden aan de vaststelling van de rekenrente en toezicht van DNB op de toepassing.

Hoe dit ook zij, we doen er in ieder geval verstandig aan niet te veel te vertrouwen op de beleggingskwaliteiten van onze pensioenfondsen. Zelf, buiten de collectiviteit om, aan je vermogen voor de oude dag werken, is verstandig, biedt vrijheid en kan nog leuk zijn ook! Pensioen kun je zelf doen. ■